

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 31.

Gondolatok a tanév elején.

A boldogság relativ fogalom. De ha mérvadóul a földi boldogságot vesszük, ez apotheozisát, kétségen kívül a családi örömeiben éri el.

Ez a gondolat, ez az eszme nyer megtestesülést a világirodalom egyik leg-híresebb művében: az Ember tragoe-diájában.

Midőn a hitrege Ádámja belátja a jövőt . . . de ott látja mindenütt harcának sikertelenségét, fájának ádáz küzdelmét s dicstelen bukását. S midőn e látományokban sehol nyugvópontra nem talál, sehol boldogságra nem lel: a világűrbe vágy, — de ide is csak azért, hogy ügyességéről és ridegségéről ennek is meggyőződve, vissza kívánozzék, visszaálljon ismét a földre, a hol aztán megittasulva a látottaktól, elejét vegye élte végeztével az ember megkapó tragoediájának.

S ekkor áll eléje a nő . . . Fülébe sug . . . s a férfi, ki oly sokszor s oly sokat csalódott, ismét remél. De reményében nem csalatkozik most, mert a boldogságot — a melyet nyugtalan lelke a dicsőségben, hírnévben, vagyonban, kéjben, tudományban, hősiességben, halhatatlanságban oly soká keresett — végre a családi örömeiben sokat szenvedett szive hatványozódva találja föl.

Ennek a családi örömeinek legszerettebb tárgya minden bizonynyal a gyermek. Az ártatlan gyermeki lélek az ő naivságával, a tiszta gyermeki szív, az ő minden érdektől ment örömeivel, bánatával, vigságával, a szélsőségekben tudatlanul csapongó megnyilvánulásával, lehetetlen, hogy eltéveszsze hatását, még a legzárkózottabb emberi kedélyre is!

S mily sokan vannak, a kiktől a földi boldogságnak e legjavát a mostoha sors oly kegyetlen módon tagadta meg; a kik bár sóvárognak utána s óhajtván óhajtják azt, mégsem érhetik el soha, — holott pedig minden tőlük telhetőt megtesznek annak elérhetésére.

Ismét mások — s jóval többen mint azok — nagyon is bőven részesülnek az áldásnak a sors által való illetén megnyilvánulásában.

Reményükön felül áldatnak meg gyermekekkel s a tapasztalat azt mutatja, hogy az anyagi gyarapodás ezzel bizony bizony nem jár együtt. Pedig a logika ezt követelné meg.

A természetben az ürt az emelkedés, a magasságot a mélység egyenlíti ki.

Mily jó lenne, ha az ember tanulna ettől a nagyszerű természettől — kitől ő maga is lételet vette — s igyekeznék ő maga is egyengetni, simitgatni az ily módon előállott különbözeteket.

Milyen kedvező alkalom erre a tanév

eleje. Most nyílnak meg ismét a tudomány csarnokai, hogy benépesüljenek, készülve a nagymunkára, megint.

Mily jól tennék azon házastársak, vagy magános egyének, a kiknek a sors a családi örömeik e részéből semmit sem juttatott, ha részt kérnének azon embertársaitól ez örömből, a kiknek vele poharuk a csordulásig megtelt (de a kik egyébként oly kedvező viszonyok között élnek, hogy megerőltetés nélkül tehetik.)

Ha magukhoz fogadnának egy-két tanulót gyermeket eltartásra, vagy vegyék a jótékonyság kisebb mérvét, ha egy-két gyermeket most a tanév elején fölruhásolnának tankönyvekkel ellátnának, vagy érettségük a megköveteltetű iskolai díjakat megfizetnék.

Mily sok örömet szereznének ezzel önnön maguknak, de mennyivel többet a szülőknak, a kik ennek végrehajtására legtöbbször csak tulságos erőfeszítések, nélkülözések árán képesek.

Mily sok könnyet száritanának föl, a melyek éveken keresztül a bizonytalan jövő kétsége folytán oly keserves módon hullanak.

Nekik legfeljebb egy kis fáradtság lesz ez csupán, a másik részen ellenben áldozatnak tartják; az áldozatnak pedig minden időben meg volt és meg lesz a maga messze kiható becsével az áldásokat termő gyümölcse is. B.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Tompa hazájából.

Írta: K. Nagy Sándor.

Csiz-fürdő, 1899. augusztus hó.

Már előre is tiltakoznom kell az ellen a feltetés ellen, mint fürdővendég volnék itt. (Nincs nekem szebb és kellemesebb fürdőhelyem, mint a rézbányai Körös sziklás medre, abban a felséges keretben, melynek festői szépségével soha sem bírok betelni.) Én csak egyszerű látogató vagyok, a ki megakartam tekinteni a szép és kedves Gömörmegyének ezt a nevezetes helyét is.

Mert valóban szép és kedves megye ez, az ő magas dombokon s hegyoldalokon és mély völgyekben fekvő szántóföldjeivel, majd minden völgynek külön felséges hegy-keretével. De hiszen te ismered.

Én is ismerni akartam, azért örömmel vettem egy kedves atyámfia meghívását, a kivel aztán bejártam a Rima, Balug-folyó és Sajó-völgyének egy részét.

Bizony, akár uti rajzot irhatnék erről. Azonban arra itt nincs hely. Különben az „Osztórák-Magyar monarchia“ legutolsó füzetében igazán nagy elragadtatással festi le e megyét. (Ugy látszik, ennek leírását nem bízták idegenre, mint Bihar-országét!)

No hát csak röviden írok.

Rimaszombatból indultunk ki kocsin, ebből az egyszerűség mellett is igen kedves és pompás vidékű városból, mely három (katholikus, református és lutheránus) tornyával uralkodni látszik az egész vidék felett és igen élénk körponton képez. A város kertje a Rima partján nagyon szépen van gondozva.

De legnevezetesebbnek tartom én itt mégis azt a Tompa Mihály-utcában 26. sz. a. levő, azt az egyszerű magas fatetejű, három ablakos házat, melynek végén fehér márványtábla áll, ezzel a felirással:

ITT SZÜLETETT

TOMPA MIHÁLY

1817. szept. 28. . . .

Messze a hátunk mögött maradt már a város, mikor még mindig annak az egyszerű háznak a képe lebegett szemem előtt és sokra becsülöm annak a most ott lakó csimadiának lelkesedését, a ki megvette egykori czéhbeltársának nevezetes házat, mintegy jogot tartva ahoz a dicsőséghez, a melyet az egykori csimadia-fü erre az ócska házra árasztott.

Csak akkor tértem magamhoz, midőn a kis Fanyit község fenyves erdjén keresztül menve, a Balug-folyó északnyugatról délkeletre nyúló hosszú keskeny völgye egy újabb szép hegyes-völgyes vidéket tárt fel előttünk. Ezen a szép völgyön haladtunk végig délkeleti irányban, ke-

resztül Bálkán, melynek csinos cserepes és zsuppos házai közt kiemelkedik a gömöri alispán ur lakása. (A házakon feltűnő a vékony bádogg-kémény.) Radnót azonban még csinosabb és rendezettebb s kakasos temploma igen szép.

Mikor aztán Rimaszécsre értünk, láttunk ismét egy felvidéki várost, 2 templommal, itt-ott csinos házakkal, hosszú-keskeny udvarokkal, melyeken szemközt egymással van két hosszú ház, udvarra nyíló ajtókkal és ablakokkal s az utca felől minden kerítés nélkül. (Azt mondják, hogy ezen a vidéken csak a sertésre és gyümölcsre kell vigyázni, mert egyéb el nem vész.)

Innen feltértünk északra a Sajó völgyébe s úgy érkeztünk Csizbe.

A csiz-fürdő magában Csiz községben van s nem mondhatnám, hogy valami szép volna a legközelebbi vidéke, mert csupán dombos szántóföld, csak a távolból látszanak a Sajó-völgy szép hegyei. Ez teszi talán némileg megfoghatóvá azt a mostohaágot, a melylyel a »Pallas Nagy Lexikona« ezzel a kis fürdővel elbánt, irván róla és falujáról összesen négy egész és két félsort.

Pedig ez a kis fürdő megérdemelné ám nagyobb figyelmet is. Gyönyörűen van építve és parkja megérdemli a pompás nevet. De ha bármily egyszerű volna, azt fennen hirdeti minden elfogulatlan ember, hogy 174 m. magasan fakadó konyhasós forrása több jót és brómol tartalmaz, és így görvélyes kóroknál

A kötött birtok felszabadítója.

Kristóffy József, a nagylaki kerület országos képviselője, aki a Bánffy-féle választások alatt cserélte fel a szolgabírórságot a mandátummal, beszámolójában proklamálta a kötött birtok felszabadításának az erélyes követelését. Csak ennyit árul el a közreadott tudósítás, a melynek igen nevezetes jelensége, hogy a függetlenségi és 48-as párti választók is a rajongásig fellelkedtek a tehetség megnyilatkozásán Kristóffy beszédében. Azt hisszük, a szocialisták még inkább lelkesedtek ezen a proklamáczió, amely az ő egyik legelső követelésük megvalósítását helyezi kilátásba a kormányt támogató képviselő részéről. Beksics Gusztáv a sajtóban, Kristóffy pedig a nép előtt csinálnak birtokpolitikát, amelyben a szocializmus vörös fonala húzódik keresztül; egészen természetes tehát, ha a nép körében az izgatónak a munkája napról-napra könnyebb.

Szövetkezeti biztosítás.

A magyar jégbiztosító szövetkezetek kar-tellje, mely által sikerült a magyar gazdaközön-séget kizsákmányolni, öntudatra keltette a kizsák-mányoltakat is. Negyvenhét vármegye folyamo-dott a kormányhoz új biztosító rendszerért, alig pár napja pedig ki lett adva a jelszó a gazda osztály körében, hogy aláírások útján egy biztosítási szövetkezetnek vessék meg alapját. A jelszó körutján megtette hatását, az aláírás fényes eredménnyel halad és az intéző körök a következő másolatokkal óhajtkák az ügyet előre vinni:

Megalakul a szövetkezet, mihelyt egy-millió korona értékű üzletrész jegyeztetett, melyhez a kormány, átérzvéen és helyeslven a szövetkezet szükséges voltát, négyszázezer koronával való hozzájárulását helyezte ki-látásba; de az alapítványok és üzletrészek gyűjtése állandóan tovább folytatandó. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a vidéki gazdasági egyesületek megkeresendők, hogy nemcsak az eszme propagálása és meg-valósítása céljából hirdessenek gyűléseket és a maguk viszonyaihoz mérten alapítványi összeget jegyezzenek, hanem fölmondván a részvénytársaságokkal fennálló szerződéseiket, a működésük területén levő összes nagy-, közép- és kisbirtokosokat és bérlőket, iparo-

sokat és kereskedőket járás- és helységenként jegyzékbe foglalva egyenként lehetőleg személy-es érintkezés útján — igyekezzenek alapít-ványok és üzletrészek jegyzésére föl hívni és megnyerni. Csak ily rendszeres és gondos gyűjtés eredménye lehet a teljes siker, mely nem maradhat el, ha az alapvető munkát lelkes apostolai erős akarattal és gondos kör-rültekintéssel végzik.

Különös suly essék arra, hogy a többi hazai vállalatok és pénzintézetek, az állami és vallásalapítványi birtokok, püspökök és káptalanok birtokai, valamint megyék és vá-rosek a szövetkezetnek alapítói legyenek és azt biztosításaiknak föladásával is támogassák.

A bibornok kegyelele Nogáll püspök iránt.

Dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök legújabbban megjelent körlevelében megható necrologot közöl b. e. *Nogáll* püspökről, ki egykor a lelki életben mestere volt a bibornoknak. 12 esztendőn keresztül pedig helyettese, jobb keze volt az egyházmegye kormányzásában. A mesteri tollal fogal-mazott, megható gyászjelentés egész ter-jedelmében a következő:

Nogáll ker. *János* fölszentelt perga-moi cím. püspök, Ó Szentségének házi főpapja, Boldogságos Szűz Máriáról neve-zett völgyi apát, nagyvárad iat. szert. székesegyházi nagyprépost és jubiláris kanonok, püspöki általános helynök és ügyhallgató, tisztb. csász. és kir. udvari káplán, a jeles vaskoronarend II. osztá-lyának birtokosa, a jeles Lipót-rend lovagja, a h. zsinati és a középiskolai hittanárokat képesítő vizsgáló bizottságok elnöke, hittudor, a sz. sz. m. m. és a bölcsé-szet doktora, a budapesti tudományegye-tem hittudományi és bölcsészeti karának bekebelezett tagja, az aquinói Szent-Tamásról nevezett római akadémia tagja, Nagyvárad város diszpolgára, a nagyvárad Erzsébet-bölcsőde-egylet elnöke, számos társaság és egylet tagja, aranymiséis áldozó-pap — életének 80-ik, püspökségének 20-ik, áldozó-papságának 57-ik évében f. évi július hó 19-én, Páli Szt.-Vincze-ünne-pén, kinek áldozatos cselekedetekkel is nagy tisztelője s buzgó követője volt, az

általa alapított Szent-Vincze-intézet kápol-nájában tartott ünnepélyes szent-mise kö-zepén, minden agonia nélkül, csendesen átszenderült az örökkévalóságba, bizton reméljük a boldog örökkévalóságba, hol elnyeri nagy érdemeinek jutalmát az Ur Jézus Krisztusnál, kit »in sacro convivio, in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis eius, mens impletur gratia et futurae gloriae nobis pignus datur« még halála napjának utolsó reggelén is mély áhitattal magához vett a házi oltáránál a szent áldozásig térdepelve hallgatott szent mise alatt. Szent utravalóként már régeb-ben fogadta kiváló épülésre szolgáló mó-don viselt hosszú betegségének súlyos keresztje alatt; ugyanakkor részesülvén az utolsókenet szentségében is.

Amit a *pergamusi* egyház angyalának a titkos jelenésekben iratott Sz. János evangelistával az Ur:

»Te az én nevedet tartod és hitemet meg nem tagadtad« (Apoc. 2. 12—13.), az igazak halálával most elhunyt pergamoi püspökről is találóan irható.

Krisztus Jézusért élt, mint igaz, hitből; Krisztus szeretete termelt cselekedetekben élő hitének fáján oly gazdag gyümölcsöket, melyeknél fogva emlékezete örökké áldott leszen nem csak, hanem Ó, aki annyi papot, hívőt vezetett szóval, tollal a szent-tek tudományának ösvényén, annyi árvát nevelt, annyi szegényt táplált hosszúra nyult életének utolsó perczéig tevékeny szeretetével: abban a küzdelemben, ami az ember élete a földön, győzedelmes levén, neki is szól a Lélek szava: »A győzedelmesnek enni adok az élet fájáról, mely az én Istenem paradicsomában vagyon« (Apoc. 2. 7.)

Részletezni érdemeit a legterméke-nyebb magyar asketikai írónak, kinek mes-teri magyarsággal irt hitbuzgalmi művei oly nagy hatással voltak s vannak a hitélet föllendülésére, ki még halálos be-tegsége enyhébb napjaiban is maga ren-dezte sajtó alá egyik művének most meg-jelenendő újabb kiadását; — a jeles hitu-dósnak, a lelki élet kiváló mesterének, a

hatásosabb, mint a sokat emlegetett *Lippik-fürdő*, ugy hogy »Magyar Lippik«-nek is szok-ták nevezni. (Talán csak az a baja, hogy Magyarországon nem is könnyen megközelít-hető, lévén neki vasuti állomása) A vérbajos, görvélykóros betegek áldva áldják ennek a szép kis fürdőnek a jótékony gyógyhatását.

No már az utazás kedvelőjéről fel sem le-het tenni, hogy kirándulást ne tegyen *Csizről* a *Sajó* pompás völgyébe.

Hiszen 10 percnyire (északra) találja mindjárt *Hamva*, egy kis falu a Sajó-völgy közepén, de megdobban minden irodalom ked-velő szíve, midőn a falu szélén levő magas-laton meglátja a maga csinos, vértelőben vég-ződő fehér tornyot, melyben egykor a »Virág-regék« örökkön élő költője. Tompa hirdette az Ur igéit. A templom körül van a temető s a templom déli oldala mellett Tompának virá-gokkal gazdagon díszített és kitűnően gondozott sírja, körülveve vasráccsal. A hatalmas szürke márvány siremléken ez a felírás áll:

TOMPA MIHÁLY

SZÜL. 1817. SZEPTEMBER 28-ÁN RIMASZOMBATON.

† 1868 JULIUS 30-ÁN HAMVAN.

A MEGDICSŐÜLT EMLÉKÉRE GÖMÖRMEGYEI

TISZTELOI.

Természet, ki ezer képen tükrözte halálod S új életre hogyan kelsz, ha vidul a tavasz, Most öleden nyugszik, maga egy burkolt szomorú kép Várva nagy értelmét bus teled titkainak: Lágyan öleld hü dalnokodat s ti szeretti virágok Üljetek ágya köré: mondani méla regét!»

Oh! hogy elábrándozik a lélek e sirnál, a mező virágainak legédesebb dalnoka sírjánál!... A sírkő hátlapjára ez van felírva:

TOMPA-SOLDOS EMILIA

1880. NOVEMBER 29-IKÉN.

MEGHALT ÉLETÉNEK 50-IK ÉVÉBEN

Ugyancsak ezen sirkerítésen belül a rácsokat mellett egy kis külön emlék áll, Tompa fiának sírját jelezve, ezzel a felirással:

TOMPA GÉZA

MEGHALT ÉLETÉNEK 5-IK ÉVÉBEN. 1857.

A sírtól elmentünk a papi lakhoz, hol Tompa lakott. A házat most újítják, csak azt a kétablakos szobát hagyták meg eredeti állapotában, a mely Tompának dolgozó szo-bája volt...

Miért mondjam tovább, hogy a szép völ-gyön felmentünk tovább északon Renyén, Méhen, Oldalfalán (a hol a híres Fáy-család-nak van nagy uri laka) és *Béjén* keresztül a

Sajó mellett levő jól rendezett és csinos kis városra: *Tornalljára*. Hiszen erről a pompás vidékről is mindig csak vissza tekinttem a hamvai magas torony felé, a melynek tövében az a sir áll!...

Isten veled!

A vén Leporello.

(Rajz.)

Irtá: Csehov Antal.

»A mi patakunk ép ugy kanyargózt, ugyanolyan czikk-czakkokat csinált, mint egy kigyó. Meg-megszakadva, kanyarulatok és behajlások közt tekergőzött végig a mezőkön... Ha az ember felkuszott a hegy tetejére és onnan alánézett, a patak egész folyási irányát kivehette, mintha csak tenyerén nézné azt.

Nappal olyan volt a víz, mint egy tükör, éjjelente meg ugy villogott, mint a higány.

A patak szélén nád és sás tenyészett, melyeknek képe visszaverődött s ott ragyagott a víz felületén. Gyönyörű látvány! Emitt a nádas, ott a virágos rét... S ismét rét...

Ezt a szindus képet Nikiphor Philimono-vits festette hallgatói elé, a mint a sörházban asztala mellett üldögélt. Tűzzel, lelkesen be-szélte ő. Valahányszor elbeszélésében olyan helyhez ért, mely különösen poétikus volt s melyet maga is hangsúlyozni és kiemelni akart, mindannyiszor göresösen rándultak össze izmai

buzgó papnak és püspöknek, a keresztény jótékonyaság kimagasló apostolának, ki annyira elmélyedt Krisztus követésébe, hogy Krisztus példáját követve igazán »Omnibus omnia factus est«, t. Papságom előtt köztiszteletet és közszeretetet kivívott köztudomású tények felsorolása volna.

Hisz 57 éves papi életéből 42 év Szent-László megyéjének és városának jutott a jó Isten áldó kegyelméből, a ahol mint papnöveldei igazgató a papság több nemzedékét nevelte, mint b. e. Lipovniczky püspök segédpüspöke s káptalani helynöksége idején is, a papság néhány nemzedékét szentelte Krisztus titkainak sáfárjaivá s a hivek nagy sokaságát avatta a bérmálás szentségével szent hitünk bajnokaivá. Azonfelül, hogy hosszú időn át mint egyházmegyei tanfelügyelő emelte a kath. népoktatás szent ügyét, melyet mint tankönyvíró is fáradhatatlan buzgalommal igyekezett előmozdítani, — két ízben mint káptalani helynök kormányozta az egyházmegyét; majd pedig 12 éven át volt általános helynököm s ügyhallgatóm, kinek sirja fölött is megújítottam szerető testvéri fájó szívvel s könybe lábadt szemekkel hálás köszönetemet, mely hálának legelső gyökerei még abból az időből valók, midőn a boldogult, mint fiatal áldozópap nekem lelkiigazgatóm volt a budapesti központi papnöveldeben, a hol lelkes működése nyomában azonnal friss erővel lendült fel az igaz katolikus egyházi szellem.

Egy nagy alkotását névszerint is fel- említem, mely egymaga aranylapot szerez számára az egyházmegye történetében. És ez az általa alapított Szent-Vincze-intézet, melynek kápolnájában, amelynek éppen Szent-Vincze-napján, 4 év előtt tette le alapkövét, nyugosznak haló porai a dicsőséges föltámadás reményében.

A. Ö. V. F. N.!

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Szeptember 1. Az Orvos-egylet ülése.

* **Szeptember.** Idestova beköszönt az ősz. A kánikulának vége s még csak a vén asszonyok nyara van hátra. Ma beléptünk a »ber«-es hónapokba, ezek pedig csak a tél közeledtét jelentik. Még most pompás meleg idő van, de az esték és éjjelek hűvösek. A szőlőre nem kedvezők a hideg éjszakák s a szőlősgazdák attól félnek, hogy az idej termés nem lesz elég jó.

* **Személyi hir.** Gerő Ármin t. b. rendőr-főkapitány egy havi szabadságáról hazaérkezett és hivatala vezetését tegnap átvette.

* **Az új pénzügyi palota.** Ifj. Rimanóczy Kálmán építész gyorsan halad a pénzügyi palota építésével. Most már teljesen kivehető az egész épület alakja. Egyike lesz ez Nagyvárad legszebb épületének; a Fő-utca felőli homlokzat közepén óriási kupola, a két sarkon pedig diszes torony emelkedik. A Sztaroveszky-utcai részen külön álló egy emeletes épület és az udvaron levő raktár már teljesen kész.

* **Tiszteletbeli doktorrá avatás.** Ő Felsege engedélyezte, hogy a budapesti tudomány egyetem dr. Duka Tivadart, az angol kelet-indiai hadsereg nyugalmazott főorvosát, a hírneves kelet-indiai utazót, ki a Nemzeti Múzeumot több értékes tárggyal gyarapította, tiszteletbeli orvostudorrá avathassa.

* **Csángó pap Nagyváradon.** Két napig tartózkodott városunkban *Visnievsky* Antal plébános, a bukovinai *Andrásfalva* csángóinak papja. Egy kis csángó gyermeket akart elhelyezni magyar gimnásiumban, de hát igen sokba került volna az évi költség mindenütt, pedig az apostoli lelkületű *Veber v.* püspökük, ki azon van, hogy a csángók közül kerüljenek ki magyar papok s így ne legyen köztük pap hiány, nem áldozhat nagyon sokat egy gyermekre. Így jött a plébános a kis magyarral Nagyváradra, melynek nagynevű bibornok-püs-

pökéről a messze távolban is sokat hallott s mikor előadta az ő nagy baját, jó helyen mondta el. Itt marad a kis csángó gyerek a Szent Vincze-házban s nem kell most már félni attól, hogy sokba kerül, hát abban kell hagyni a tanulást. Különb a gyermek tanítóját *Molnár*, jelenleg andrásfalvi tanítót is *Schlauch* bibornok tanította még szatmári püspök korában. *Visnievsky* plébános, ki lengyel születése dacára teljesen hibátlanul megtanult Bukovinában magyarul, az éjjeli vonattal utazott vissza Andrásfalvára. Bukovinában, mint mondá őt csángó falu van, melyekben összesen mintegy 10,000 csángó lakik, kik közül csak 300 protestáns, a többi mind római katolikus. Iskoláik teljesen magyarok, külön magyar tanfelügyelőjük van, kit az őt katolikus plébános közül nevez ki az osztrák kormány. — A moldovai csángóknak rosszul megy a sorsuk; a romániai kormány minden erővel oláhsítja őket; jó részük el is felejtette már a magyar nyelvet. Ez is elég ok lenne a Szent László-társulatnak, melynek egyik célja a romániai és moldovai magyarok segítése, hathatósabb támogatására.

* **A bibornok kegyadománya.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök havi kegyadománya 300 frt pénteken szeptember 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben. Özv. Grunwald Henrikné alelnök.

* **Névváltoztatás.** Berger Jakab (Jenő) vezetéknevét »Bogdán«-ra változtatta.

* **Angol lobogó Nagyváradon.** A vendéglősök kongresszusa és a pinczeregylet zászlószentelése alkalmából általános feltűnést keltett egy vörös és kék csikos lobogó, a mely a gázgyáron volt kitűzve Találgatták a magyarázatát, de sokan nem tudtak rájönni a dologra. Az angol lobogót *Rees L. E.* gázgyár igazgató, mint angol állampolgár tűzte ki lakása felé. Ezenkívül nemzeti és a város színeit viselő lobogók is lengtek a gázgyáron.

* **A vendéglősök kongresszusa és a miniszterek.** A vendéglősök nagyváradai kongresszusa három nap után szerencsésen véget ért. A mit végzett, az újra egy csomó felterjesztés a miniszterekhez. A *P. H.* a kongresszus határozatainak eredményét »A kik a miniszterekkel hadakoznak« ezimen a következőkben kritizálja:

simára borotvált, ránczos arcán és napsütötte nyakán.

A tizenhétéves, szemre való csaposlány, Tanja is együtt hallgatta a beszédet a többivel. Mellével a buffetre dülve, fejét tenyerére hajtva, halványuló arccal s a nélkül, hogy szempilláival egyet is pillantana, bámult a lány a levegőbe. Szíve rajongva szívta magába a beszédet.

Minden este ott ült Nikiphor Philimanovits a sörházban és elcsevegett Tanjával. Nagyon szerette a lányt az ő gyámoltalan rendes módoráért, az ő zajtalan barátságáért, szivességéért, mely a leány keskeny halvány arcáról is lesugárzott. A kit pedig Nikiphor egyszer megszeretett, azt multjának minden titkába beavatta. Meséit csaknem mindig egyformán — természet leírásával kezdte. A természetről átcsapott a vadászatra, a vadászatról viszont megboldogult főnöke — urának, Svinzoff hercegnek személyére.

— Ez volt ám egyszer híres ember a talpán! Szokta emlegetni — és nem is annyira a gazdagsága és roppant birtokai miatt becsülte őt mindenki annyira, mint inkább a jelleméért. Tetőtől-talpig gavallér ember volt. Egy igazi Don Juan.

— Megjelent ez a szó: »Don Juan«?
— Ez annyit jelent, hogy ő, ami a nőket illeti, nagy... Don Juan volt. Tisztelője a női nemnek. Egész vagyonát rájuk áldozta. Igenis, mikor Moszkvában mulattunk, akkor az egész

felső emeleti vendégek, a kik a nagy szállodában laktak, mind a mi számlánkra érkeztek és éltek.

Pétervárott Tussich bárónővel voltunk szoros összeköttetésben. Ugyanez a bárónő volt az, a ki egy éjszaka összes vagyonát elkártyázta és már le is akart számolni az életével, mit azonban a herceg meg nem engedett. Csinos jelenség volt a bárónő és fiatal. Egy egész este tartott a szerelmeskedés, de aztán szegény elhalt. Istenem, mennyire szerették is őt az asszonyok! Ha te ezt tudnád, Tanja hugom, hogy hogy hordták őt a tenyerükön! Élni sem tudtak mér ő nélkül...
— Szép ember lehetett ugy-e?
— Óh, persze! Öreg volt és csunya! No igaz... Látja Tanja, maga is nagyon megtetszett volna neki... A sovány, halvány nők voltak a kedvencei. De azért ne jöjjön mindjárt zavarba. Nem kell azért olyan hamar elpirulni. Még soha életemben nem hazudtam és most sem hazudok magának.

Ezután rávitte a beszédet Nikiphor a lovakra, a fényes kocsikra és toillettekre. Mindenben mértéket tudott mégis tartani. Majd rátért a borokra...
Van olyan bor, a miből 25 rubelbe kerül egy tüveggel. Ha csak egy pohárral iszik is az ember belőle, már is olyasfélét érez, mintha meg akarna futni a gyönyörtől...
Tanjának azok a mesék tetszettek leginkább, melyek a holdvilágos éjszakáról szóltak... A hangos nyári tivornya a mezőn, a virágos

pázsiton; télen pedig a szánkázás, mikor az ember prémes bundába temetkezik s a szánka úgy repül a havon, mint a nyíl.

— Széleseben suhan előre a szán s az ember tökéletesen azt hiszi, hogy a hold is versenyt fut vele az égboltozaton. Csodálatos, nagyszerű kép.

Sokáig, igen sokáig beszélt így Nikiphor. Csak akkor ért véget az elbeszélés, mikor a hetes a korcsma ajtaja felett égő lámpát eloltotta és a czéger az utcáról behozta...

Valamennyi téli estén részeg fővel ment haza Nikiphor a korcsmából. A kerítésnek dőlve elaludt a szegény, s egészen átfázott. Bevitték a kórházba. Mikor egy hónap elteltével ismét talpra állt, nem találta ott a korcsmában az ő mókáinak hűséges hallgatóját. A lány nyomtalanul eltűnt.

Másfél évvel később Moszkvában járt Nikiphor, a Twerskaja negyedben, nyári palotáját akarva eladni az ószereseknek. Ezen a helyen találkozott újra az ő kedvencével, Tanjával. Kifestve, felsütve, merészen felcsapott kalappal a fején ment egy czilinderes ur oldalán s édesdeden nevetett valami csekélység felett...

Az öreg Nikiphor ránézett a leányra, felismerte kilétét s anélkül, hogy elfordítaná róla tekintetét, lassan leemelte előtte sapkáját. Boldog meglepődött mosoly édes derüje ült ki az öreg Nikiphor fonnyadt arcára, de ugyanakkor meleg könnyek szöktek a szeméibe.

Az első miniszter, akivel a bajuk meggyült, a belügyminiszter, aki a vendéglői zárórához ragaszkodik s aki az ugynevezett s eléggé terhes rendőri díjakat szabályozni nem akarja. Panaszuknak ez a része sok tekintetben jogosult, különösen Budapestre s a nagyobb vidéki városokra nézve. Második sorban a pénzügyminiszter következik, aki ellen azért fordultak, mert megengedi, hogy szeszitalokat kis mértékben a szatócsok is árúsíthatnak és mert közgei útján több italmérési engedélyt adat ki, mint amennyit a vendéglősök érdeke megkíván. Harmadik sorban a kereskedelmi miniszterrel elégedetlenek, mert ez nem akarja elhinni nekik, hogy a vendéglős ipart a képesített iparágak közé kell sorolni, hogy boldog-boldogtalan ne konkurálhasson velük. A vendéglősök ugyanis erőnek erejével kötelezővé akarják tenni a borfiuk-, a pinczerek- s talán a fizetőpinczerek iskoláját is, kimondása mellett annak, hogy vendéglőt csak az nyithat, aki vizsgázott s az előírt követelményeknek megfelelt. A miniszter egyáltalában nem látja be a képesítés szükségességét s valószínűleg úgy okoskodik, hogy a mai elismert jeles vendéglősök sem vizsgáztak s mégis a boldogulás útján haladnak. Amint nem hiszik el, hogy képesítés kelljen ahhoz, hogy a vendéglős, hóna alatt a szalvétával, az étteremben megjelenhessen és vendégeit néma meghajlással üdvözölhesse. Bármennyire nem hajlik is azonban kérésük felé a miniszter, a vendéglősök nagy kitartással küzdenek kívánságuk teljesítése érdekében. Legnagyobb kifogásuk a földmívelésügyi miniszter ellen van, amikor azonban a nagyközönséggel is szemben találják magukat. Darányi miniszter vidéki és központi borértékesítő szövetkezeteket létesít a czéltől, hogy azoktól föltétlenül igazi borokat lehessen beszerezni, úgy nagyban, mint palaczkonkint is. A miniszter úgy okoskodott, hogy e szövetkezetek a vendéglősökre is hasznosak lehetnek, mert onnan jó és tiszta bort kaphatnak s így nem lesznek arra utalva, hogy a termelők után fussanak és megbizhatatlan kézből a maguk kárára vásároljanak. Igen ám, de a vendéglősök a kicsinyben való eladást mintegy monopolizálni akarnák, arra kényszerítve a közönséget, hogy hozzájuk forduljon. Ezt a miniszter természetesen nem engedi meg s bizonyára tovább is azon lesz, hogy a borértékesítő szövetkezetek a kicsinyben vásárló nagy közönséget is kiszolgálják s hogy a borivók a vendéglők elkerülésével olcsó borhoz juthassanak. A vendéglősök tehát ismét négy miniszterhez intéznek emlékiratot s úgy látszik, ezuttal is eredménytelenül, ámbár egy s más tekintetben megérdemelnék a jóakaratot s a pártfogást, mert bizony-bizony a vendéglősség már régóta nem olyan aranybánya, mint amilyen egykor valamikor volt, amikor pedig a vendéglősök koránt sem voltak olyan törekvők és intelligensek, mint amilyenek most.

* **A színház építése.** A színház építése folytán megvásárolt apácza-utcai Mayr és Tóth Ferencz házából már csak a rom egy része van meg, lassan mind elkerül s egy hatalmas tér marad a helyén. A színház építése nagy erővel folyik; már 2 méter magasan állanak ki a falak az alapozáson felül. A további munkálatokhoz szükséges állásokat készítik az ácsok az épület körül.

* **A Szegedi kiállítás megnyitása.** A kiállítás megnyitására *Dessewffy* Sándor csanádmezei püspök is Szegedre érkezik és közvetlen a megnyitás előtt a belvárosi templomban ünnepélyes istentiszteletet tart. Ezen az istentiszteleten *József* főherczeg és a Szegeden összegyűlt előkelőségek is részt vesznek. A kiállítás zsűrijei szeptember 1. és 2-án tartanak ülést; csak a juhkiállítás zsűrije kezd meg 4-én működését. A kiállítási területen az éjjeli őrszolgálatot máától kezdve a katonaság teljesíti.

* **Beiratások az egyetemen.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter, tekintettel a budapesti m. kir. tudomány-egyetemi központi épület berendezési munkáinak befejezetlen voltára, elrendelte, hogy a budapesti egye-

temen a beiratások f. évi szeptember 14-én kezdődjenek és bezárólag szeptember 21-ig tartassanak, a lezckekönyvek láttamozása pedig bezárólag szeptember 24-ig ejtessenek meg. Az előadások minden karon f. évi szeptember 25-én kezdődnek meg, az egyetemi tanács és karok minden egyéb működése (ülések, promotiok) szeptember 1-én indul meg.

* **A király és királyné mellszobra.** Az iparművészeti társulat még a múlt évben elhatározta, hogy elkészíteti a szerencsétlen véget ért Erzsébet királyné művészi mellszobrát és azt kisebbítve olcsó áron árúsítja a közönségnek. A társulat nemrég megszerezte a sokszorosítási engedelmet Zala Györgytől, a ki a Park-klub számára elkészítette a király és a királyné mellszobrát és gondoskodott mindkét szobornak 30 centiméter magasságban való művészi sokszorosításáról.

* **Szerencsétlenül járt menyasszony.** Hajdu-Hadházon tegnap reggel szerencsétlenség történt. Dr. Hadházy József járásbíró, földbirtokos leánya, Anna, a ki csak nem régen lett menyasszony, a cseléddel lement a kúthoz, hogy vizet merítsen. A kerek kut láncza azonban összecsomósodott és a fiatal leány felállott a kut kávjára, hogy a lánczot megigazítsa. A mint így dolgozott, egyszerre elvesztette az egyensúlyt és belezuhant a kutba. A cselédleány rémülten sikoltozva rohant be a házba és elmondotta a borzalmas szerencsétlenséget. A menyasszony bátyja rögtön kisetett és a vödörbe ülte leereszkedett a kutba. Szerencsétlen nővérét már eszméletlenül mentette ki. A szép menyasszony iránt, a ki súlyos betegen fekszik, városszerte általános a részvét.

* **Elfogott németországi sikkasztók.** Rosberg poroszországi város rendőrsége tegnapelőtt táviratilag értesítette a főkapitányságot, hogy Kalivoda István rosbergi születésű 30 éves barmkereskedő, édesatyjának Kalivoda Gáspár földbirtokosnak kárára 8000 márkát elsikkasztott és megszökött. Azt hiszik, hogy Budapest felé vette útját. A detektívek a személyleírás alapján egy itteni szállodában tegnap tényleg kinyomozták és letartóztatták. Kalivoda István beismerte bűnét. — A másik németországi sikkasztót Binder György János Pálnak hívják és foglalkozására nézve könyvelő. A három keresztnevű urat a hamburgi vizsgálóbíróóság köröztette táviratilag, mert Hamburgból, a hol Schröder Th. Róbert kereskedő-czég alkalmazottja volt a czég kárára elkövetett nagyobb összegű sikkasztás után megszökött. A távirat ebben az esetben is azt a gyanút fejezte ki, hogy a sikkasztó valószínűleg Kelet felé vette útját. A detektívek a személyleírás alapján egy budapesti szállodában felismerték és letartóztatták. Kihallgatásakor bevallotta, hogy 1500 márkát sikkasztott. A rendőrség a két sikkasztót átadja az illetékes büntető hatóságoknak.

* **Vasuti raktárnokok bajai.** Köztudomású dolog, hogy a vasuti hivatalnokok és alkalmazottak a legnehezebb szolgálatot végzik, legjobban levannak kötve, igen silányul vannak díjazva. Ha teherről van szó, állami hivatalnokoknak tekintik őket, ha előnyről — magánhivatalnokoknak. A vasuti alkalmazottak között pedig legmostohább sorsuk van a raktárnokoknak, mit eléggé igazol az alábbi panaszlevél: *Tekintetes szerkesztő ur!* Midőn Magyarországon a »törvény, jog és igazság« korszaka látszik felvirradni minden téren, lehetetlen, hogy meg ne emlékezzek azon egyénekről is, a kik éjjelt és nappalt egybetéve, egész éven keresztül a legnagyobb odaadással szolgálják a közönséget és különösen pedig a kereskedői osztályt. A m. kir. államvasutak nagyváradi állomásának »raktárnokai« ezek, akik valósággal a magyar államvasutak rabszolgái és mostoha gyermekei. Eltekintve attól, hogy mily fontos felelődatot végeznek ezek, az évről-évre folyton emelkedő teherforgalom lebonyolításával, mely minden idejüket igénybe veszi, korra hajnalról késő éjszakáig, úgy, hogy alig marad annyi idejük, hogy ebédjüket családjuk körében elkölthessék, — oly silányul vannak díjazva, hogy

az általuk végzett szolgálattal, — viszonyítva más vasuti alkalmazottakhoz, — semmi arányban nem áll. 16—18 órai naponkinti szakadatlan munka mellett nem jut annyi idő arra, hogy templomba jussanak, »szórakozás« ez a szó előttük neutrális fogalom, a mely előttük teljesen ismeretlen; vagy talán annak nevezhető-e azon ritkán nyert pár órai — a családok körében töltött — szabadságidő, a mely a családok szükségleteiről való gondoskodásra is alig elegendő. Fenti állításaimat igazolják a m. kir. államvasutak képviselőjének Nagyvárad város közigazgatási bizottságában tett azon kijelentése is, hogy ha a közönség, különösen tömegesebb feladásoknál, a vevények azonnali kiadatását követelné, ez a forgalom gyors és akadálytalan lebonyolítását akadályozná. Ugy tudom, hogy a vasuti raktárnokok már több ízben kérelmeztek az üzletvezetésnél türemlen helyzetük javítását, azonban eredménytelenül. Felszólamlásomnak czélja egyedül csak az illető tényezők és különösen a *kolozsvári üzletvezetés* figyelmét ezen alkalmazottjai türemlen helyzetére felhívni, a melyen némi személyszaporítással helyzetükön segíthetne, hiszen az ő érdekeit mozdítják elő első sorban is, no meg a közönség is megkívánhatja, hogy érdekei figyelembe véessenek. Nagyvárad, 1899. aug. 31. Tekintetes szerkesztő urnak kiváló tisztelője: X. Y.

* **Véres rablótámadás Debreczenben.** Régtől fogva nem volt annyira veszélyeztetve Debreczen környékén a személy- és vagyonbiztonság, mint a mostani nyáron. Bent a városban és a város közeli környékén napirenden vannak a vakmerő tolvajlások, betörések és rablások. És a bűnösök szabadon folytatják közveszélyes garázdálkodásaikat. Mert még eddig alig került közülök egy-kettő kézre. Mint levelezőnk írja — tegnap este is Dudás Lajos majorost, a ki feleségével és gyermekével talyigán ballagott a tanyára, pár kilométernyire a várostól, két fegyveres álarcos férfi támadta meg s halálos fegyveretek között megállásra kényszerítették. Dudás védekezni akart, a felesége, gyermeke rémülve sikoltozott. Erre a sötétben mind a két rabló revolverből rájuk lőtt. Egyik lövés sem talált, hanem a dördüléstől megbokrosodott ló elnyargalt. A rablók még hatszor lőttek a menekülő után s Dudást két jól talált lövéssel súlyosan megsebesítették. Mikor az üldözött család a tanyára ért, onnan többben a rablók keresésére indultak, de azok eltűntek. A megsebesült Dudást pedig behozták a kórházba.

x Szülők b. figyelmébe! Iskolai idényre fiú és gyermekek teljes felruházására egyedüli bevásárlási hely **Fábry testvérek** dusan berendezett áruházai Nagyváradon, **főútlel, olasz fő-utca, fiók üzlet:** Zöldfa-utca elején. **Leszállított árak!**

IRODALOM.

Példatár az iparos-tanoncok valóságos oktatásához. Ily könyvet adott ki *Bodnár* Gáspár tanár Szatmáron, czélja a hitoktatót ellátni az életből merített s az *iparosvilágot* jellemző történetekkel, példákkal, hogy így a tanítás annál hatásosabb és szemléltetőbb lehessen. A könyvet a sajtó, a szakférfiak nagy elismeréssel fogadták és használhatóságát rendkívüli módon kiemelték. A csinos kötet ára *egy forint*.

Igazságszolgáltatás.

Halálos végű verekedés. Az újpesti Berkovits-féle korcsma udvarán 1896. évi július 24-én este felé a korcsmárosnak Amerikából előkerült fia, Berkovits József óráslégény hangozó szóváltásba elegyedett szeretőjével, akít

azzal gyanúsított, hogy zsebóráját ellopta. A szóharozot csakhamar tettlegesség követte s a leány sikoltozására egész sereg kíváncsi tódult be a korcsma udvarára megnézni, az ingyen komédiát. Ezek között volt Mann József nyomdász, aki Matyók Lajos és Lebovits Adolf nevű barátaival ép arra felé ment. Berkovits, midőn pillanatra abba hagyta a leány ütlegelését, roppant dühbe jött, midőn körültekintve megpillantotta a szép számú nézőközönséget. Takarodjatok ki! rivalt reájuk, mire az egybesereglett nézők sorában Mann tisztességesebb modorra figyelmeztette. Berkovits erre odaugrott Mann elé s kezével megütötte, lábával pedig megrugdosta. A nyomdász sem hagyta annyiba a dolgot, hanem hatalmas két nyakonütéssel viszonzta Berkovits támadását, aki erre egy ludtozás nagyságu követ ragadott fel a földről s azt három lépésnyi távoból Mann halantékához csapta. A megsebesített ember egyenesen a rendőrséghez ment s itt sérülésének bekötését egy rendőrellel bízta. Ennek aztán meglett az a szomorú következménye, hogy Mann harmadnapra az eset után, július 26-án reggel meghalt. A bonczoló orvosok agyig ható koponya repedést konstataáltak rajta, minek folytán Berkovits József, akit még az nap el is fogtak, halált okozó súlyos testi sértés büntette miatt került vád alá s a törvényszék 3 évi fegyházra ítélte. Ezt az ítéletet egy a kir. ítélő tábla, valamint legfelső fokban a kir. kuria is helybenhagyta, mire az elítélt ez évi márczius hó 17-én megkezdte a fegyházbüntetés kitöltését. Az ítélet ellen, amely most már jogerőssé vált, az elítélt védője újra felvétel iránt adott be kérvényt s azon az alapon kérte az eljárás újrafelvételét, hogy az elítélt a tett elkövetése idején teljesen ittas volt, továbbá, hogy kóborlási mániában szenvedett s végre, hogy Mann József halálát nem a kődobás okozta sérülés idézte elő, ellenben az okozta, hogy egy kiemelt ajtó ráesett. Az újra felvétel tárgyában fogatosított helyszíni szemléből, a kihallgatott tanúk vallomásából s a törvényszéki orvosoknak véleményéből az derült ki, mely szerint az elítélt kóros elmebeli állapottal bír s nem ura szabad elhatározó képességének, a törvényszék szükségét látta fennforogni egy újabb főtárgyalás megtartásának, amelyet a mai napra tüzttek ki. A büntető tanácsban Czárán kir. ítélő táblai bíró elnököl. Vádat dr. Lehneider alügyész képviseli. A tárgyaláson mintegy 20 tanu van beidézve, akik mind megjelentek. A jogerős kuriai ítélet felolvasása után elnök röviden ismertette az újrafelvétel okait s azután megnyitotta a bizonyítási eljárást az elítéltnek kihallgatásával, aki ittasságával védekezik s elnök kérdésére elmondja élettörténetét s kóborlásait az öt világrészben. Volt Brazilliában, Egyiptomban, Tuniszban, Algirban, Ausztráliában. Szándéka volt sok pénzt keresni, de a balsors üldözte. Összetakarított már 20,000 frtot, de elvesztette. A tanuk, akiknek nagyrésze az elítélt rokonságához tartozik, ideges, hevülékeny természetű embernek ismerik az elítéltet. Érdekes volt nővérének, Freisch Sándornénak vallomása, aki az elnöknek azon kérdésére merre járt a fivére, így felelt:

— Brazilliában... aztán... volt abban a megszenvedett országban is.

— Melyik az a megszenvedett ország? — kérdezte tőle az elnök, de feleletet nem kapott. Ugy találták aztán ki, hogy Egyiptomot akart mondani.

(A tárgyalás folyik.)

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Dr. *Mariencescu Athanas.*

- 1412 Nagy Lidia — Biró Mihály.
- 1413 Varga Ferencz — Varga Etelka.
- 1416 Horváth Antal — Bartha Ilona.
- 1454 Horváth Géza — Babocsai Erzsébet.
- 2081 Bartha Elemér — Oznic Anna.
- 2183 Borbély Juliánna — Raduly Péter.
- 2151 Boda István — Jenei Teréz.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

- 1927 Toma Irina — Bulza Tódor s. t.
- 1867 Csorvási róm. kath. egyház — özv. Terhányi Jánosné.
- 2300 Békés m. t. ügyésze — Szalai Eszter.
- 2157 Bohos György — Szakáll György.
- 2160 Buzáth István s. t. — S. Dirbán Ede.
- 2192 Singer Gyula — Fischer Márton.
- 2292 Özv. Kovács Istvánné — özv. Jámber Mihályné.
- 2289 Marosán János — Papp János s. t.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

- 906 Papp László s. t. tulajdonjog bejegyzés.
- 950 Takács László s. t. tulajdonjog bejegyzés.
- 976 Kir. kincstár s. t. — Laza Lina.
- 1015 Kir. kincstár — Topai Virág.
- 1049 Birta Péter — Thury Ignác.
- 1050 Birta Péter feljegyzés törlesztés iránt.
- 1054 Kir. kincstár s. t. — Bozsgán Juon.

Előadó: Dr. *Járosv Kálmán.*

- 1080 Schvarecz Simon fia s. t. — Kovács Bálint s. t.
- 1831 November Lajos — Csepp György s. t.
- 1847 Herbit Jakab — Adler Anna s. t.
- 1849 Angele és Allerband — Liszt István s. t.
- 1914 Ács Károly — Mayer Károly.
- 1967 Deutsch Jakab — Tanka Gusztáv.
- 1969 Mold József — Tanka Gusztáv.
- 2030 Békési népbank r. t. — Sik Sándor s. t.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 2400 J. Kovács István testi sértés.
- 2402 Szököcs Istvánné becsületsértés.
- 2455 Grozav Koszta s neje becsületsértés.
- 2456 Szkolnek Gyula s neje becsületsértés.
- 2511 Kleits Henrik s. t. testi sértés.
- 2512 Muntján György s. t. lopás, orgazdaság.
- 2302 Blaga Togyer testi sértés.
- 2316 Csur Juon lopás.
- 2317 Zuber Gyula becsületsértés.
- 2335 Oláh Pál s. t. testi sértés.
- 2387 Dehelán Mikula s. t. lopás.
- 2407 Golgye Mikula lopás.
- 2437 Skrófán Josziff s. t. testi sértés.
- 2441 Mos Marián s. t. lopás.

Előadó: *Harmathy Károly.*

- 2123 Piez Simon uzsora.
- 2124 Szabó József magánokirat hamisítás.
- 2148 Kaczián Péter s. t. lopás, orgazdaság.
- 2156 Radócz János hatóság elleni erőszak stb.
- 2232 Katkó Mária rágalmasz.
- 2235 Oncze Jusztin lopás.
- 2236 Togyeris Togyer lopás.
- 2274 Czövek Ödön s. t. rágalmasz.
- 2257 Szakács János lopás.
- 2377 Zboray József idegen ingatlan vagyon rongálás.
- 2378 Özv. Vajda Sándorné rágalmasz stb.
- 2666 Nagy Ferencz testi sértés stb.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Péntek: *A szerelem bolondjai.*
Szombat: *Faust*, (opera.)
d. u. *Bányarém.*
Vasárnap: este: *A gésák.*

Mukányi.

Csiky Gergely e című vigjátékának igaz vonásokkal megrajzolt társadalmi alakjai még ma sem évültek el, hanem fennmaradtak legalább is iragnak s a közönség jót mulatott, a mint észrevett egy-egy alakot, vagy éppen magára ismert valamelyikben. Ez a bámulatosan maradandó jellemzés teszi *Csiky* vigjátékát becsessé. Nagy közönség mulatott tegnap este a darab előadásán, melynek tiszta jövedelme az izr. nőegylet javára ment. A rendjel leső Mukányi komikus szerepét *Vendrei* Ferencz játszotta sok igyekezettel és ennek megfelelő sikerrel. *Nyárai* Antal fővárosi újságírója minden mozdulatával élénk derűtséget keltett, játékán meglátszott a komoly törekvés, hogy valami jellegzetest nyújtson. *Szentgyörgyi* István (Zápolya), *Bónis* Lajos (Várkonyi E.), *Leővey* Leó (dr. Karó), *Laczkó* Aranka (özv. Vargáné), *Horváth* Paula (Ella), *Kassai* K. (Darnai) jól megfeleltek a rájuk bízott szerepnek. *Miklósi* Ilona (Olga) játéka szintelen volt, *Hatala* Györgyike (Piroska) és I. *Vásárhelyi* Vilma szép tehetségükrel és kedves modorokról tettek ezuttal is tanuságot. (b. i.)

Perényi Margit szintársulatunk volt kedvencz soubretteje, mint már megirtuk *Komjálthy* János debreczeni szintársulatához szerződött. Föllépéseit ma és holnap kezdi meg, mikor a jelenleg Mármaros-Szigeten működő szintársulatánál Audran »Baba«-ját fogja eljátszani. Mármaros-Szigeten nagy kíváncsisággal várják e két előadást.

Az orsz. színészegyesület kormányzó tanácsa *Molnár* László elnöklete alatt tegnap tartotta első havi ülését a szünet után. Az új alapszabályok tervezetét elfogadták.

Az iroda igazgató jelentése alapján a tanács részvétét fejezte ki E. *Kovács* Gyula halála fölött és az elhunyt művész árvái érdekében a belügy-miniszterhez folyamodik.

Kassa, Arad és Temesvár városát, ahol a színészetet állandósították, a tanács üdvözli.

Hevesi Gábor fölhozza, hogy Ős-Budavárában, a Somosi-orfeumban egyesületi tagok működnek, *sokszor szegyenletes módon*. Dankó Pista daltársulatánál *egyesületi tagok tányéroznak*. Ez a kijelentés kinos meglepetést keltett. *Molnár* László elnök kijelentette, hogy azok ellen, akik méltatlanul viselkednek, már most megindítják a fegyelmi eljárást.

A szeptember 1-én tartandó fölvételi vizsgálatra 128 pályázó jelentkezett.

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: *Neidegg*, fordította: *Szirtes*. 89

Leó rátekintett és valóságos látomás tünt föl szemei előtt. Eszébe jutott, miként beszélte el Ganermann első találkozását a kisasszonnyal. Látni vélte akkori halovány, kiaszott arcját, merev szemeit, sápadt ajkát. Önkéntelenül összeborzadt. Égő vágy szállta meg Mari kisasszonyt hasonló nyomortól; szerette volna szive szerelmével erős karját támaszul nyújtani neki. Bizonytalan időre védve volt ugyan, de a jövőt ki tudhatja? Ha távozni lenne kénytelen, újra szükség fenyegetné.

A legellentétebb gondolatok és érzelmek léptek föl Leó lelkében. Gyávának mondta magát, mert nincs elég ereje, a családi hagyományokkal szakítva szive vonalmát követni. Azután meg gyöngeségről vádolta magát, mert nem tudta idejekorán elnyomni szenvedélyét, mely rangjával össze nem fér, és — mi még

súlyosabban nehezedett a mérlegbe — anyjának csalódást és nagy keserőséget okoz. Nem bírta itt ki tovább, a magányban meg kellett magát vizsgálnia és határozni. Hirtelen hátratólt székét és elhagyta a szobát.

— Mi baja van Leónak? — kérde csodálkozva Róza.

— Oh, ha én azt tudnám! — sóhajtozott aggódó anyja.

Másnap reggel megtudta.

XXIV.

Leó egyedül volt anyjával a szobában. de a társalgás sehogysem akart megindulni. A gondos anya mindjárt észrevette, hogy bántja valami fiának szívét.

— Valami nincs ma rendben, Leó; mond meg inkább mindjárt, mi a baj?

— Persze, hogy nincs valami rendén, de nem is tudom, hogyan adjam előd? Tulajdonképpen azért jöttem, hogy valamit kérdezzek tőled.

— Valami fontosat, a mint arczodról látom.

— Sőt igen fontosat. Mondjad, anyám, nehezedre esnék, ha Eggendorfra vissza nem térhetnél többé?

— Természetes, hiszen akkor távol kelene tőled élnem. Ki akarsz utasítani Leó?

— Ellenkezőleg; még inkább ösztartanánk, Aggstettenben vagy Hachenbergen élénk.

— Hachenberg régóta lakatlan. Miért akarnád Eggendorft elhagyni, hiszen ott van legnagyobb uradalmad? Mit akarsz e lépéssel? Mondd ki tisztán.

— Nősülni akarok.

— Az pompás gondolat! Ha tudnád mennyire örülök neki! Csak nem értem, hogy minő befolyása van házasságodnak Eggendorfra? Kit akarsz elvenni?

— Olyan házasságra gondolok, mely rangomon alul van, s így atyám rendelkezése értelmében elveszteném a majorátust; Eggendorf Egonra szállna; nekem Aggstetten és Hachenberg maradna.

A grófné visszahanyatlott székébe.

— Ó Leó, Leó! Csak nem gondolsz valakire a borzasztó Starkenbach családból?

— Légy nyugodt, nem érdek-házasság. A leány, a kit el akarok venni, az első és egyetlen, ki mély benyomást gyakorolt reám; az egyetlen, a kit szeretni tudok, az egyetlen, a kivel boldog lehetek.

— Ki az, az Isten szerelméért?

— Kicsoda? Anyám, kemény csapás lesz reád, de légy jó hozzá, ne éreztesd vele. A te társalgód.

— Istenem! Az a leány oly kedves volt nekem! — kiáltott föl hevesen és szép kék szeme vilámokat szórt. Gyalázatosság tőle, hogy hátam mögött cselt szótt! Menyire csalódtam benne! Persze, te elvehetsz, a kit akarsz és elmehetsz menyasszonyodért akármely rongyos kunyhóba, de Aggstettenben nem maradhat a leány egy perczig sem!

— Én hagyom el Aggstetent. Ne légy igazságtalan, anyám, máskor olyan jó és elnéző vagy, a leánynak sejtelve sincs szándékomról. Azt sem tudom, hogy fogja-e viszonzni szerelmemet?

— Hogyne fogná? A te szerelmedet ne viszonzni? Vak volna!

— Anyám, ő az egyetlen leány, a kit szerethetek. De kötelességemnek tartottam, hogy előkészítsek, mielőtt az elhatározó lépést megtenném.

— Mintha ilyesmire elő lehetne készülni! Te és gyermekeid elveszítitek a majorátust! Róza nevethet! Egon kerül helyedre az urak házában!

— Én pedig megválasztatom magamat képviselőnek!

— Ó Leó! — Nagy könnyek csillogtak az anya szemében. Biztos vagy benne, hogy nem fogod megbánni e lépést? En fájlalom, nagyon fájlalom, habár a leányjellemben nincs gáncsolni valóm. Nagykoru fiának nem tilthatom meg a házasságot és sokkal jobban szeretem őt, hogysem meg tudnék tőle válni.

(Folyt. köv.)

A Dreyfus-ügy tárgyalása.

A mai tárgyalásra vonatkozó **távirataink** a következők:

A titkos tárgyalás.

Rennes, aug. 31. Minthogy már tegnap nyilvánvaló volt, hogy ma titkos tárgyalás lesz oly célból, hogy a hadügyminiszter által, a harmadik tüzérségi igazgatónál összegyűjtött okiratok előterjesztessenek, a tárgyalási helyiség körül reggel csak igen kevesen voltak.

Azoknak, akik kezdettől fogva jelen voltak a tárgyaláson, szinte jól esik, hogy ezen az egy napon kipihenhetik az izalmaikat, melyeket a tárgyalás eddig oly bőven nyújtott.

Mikor Dreyfust a haditörvényszék elé vették, semmi különös incidens nem történt.

Egyes kisebb csoportok türelmesen várakoznak az épület előtt, hogy majd kapjanak híreket a mai titkos tárgyalásról, ámde a teremből csak vajmi kevés hír szivárog ki a történetekről.

Az ülésen *Demange* határozott kívánságára jelen vannak *Hartmann* és *Dubroc* őrnagyok is.

A tárgyalás fél 7 órakor kezdődött és a lyceum épületét körül vették, hogy hivatalan ember ne juthasson be.

Delloye kihallgatása.

Mindjárt a tárgyalás megnyitása után *Delloye* tüzérőrnagyot hallgatják ki. *Delloye* kapcsolatban azzal, amit tegnap elmondott, ma előterjeszti a Canon 120 court, továbbá a hidropneumatikus fékezőre, a Schrapnelekre, valamint a Rubin-ágyura vonatkozó iratokat.

A titkos tárgyalás csaknem 9 óráig tartott, meglepetésére azoknak, akik azt hitték hogy az egész délelőttöt el fogja foglalni.

Megint nyilvános tárgyalás.

Azután ismét beeresztették a terembe azokat, a kiknek jegyük volt. Egy pillanat alatt megtelt a terem izgatott és élénken beszélgető közönséggel.

Kilencz órakor belép a haditörvényszék és mint első tanu belép *Lebrun-Renaud* kapitány, a mi a hallgatóság körében leirhatatlan szenzációt kelt.

Lebrun Renaud kihallgatása.

Donost azta kérdést intézi *Lebrun-Renaud*-hoz, hogy ismerte-e régebben Dreyfust és hogy ellenséges indulattal viseltetik-e iránta?

Lebrun-Renaud mind a két kérdésre *nemmel* felel, azután pedig a következőket mondja el:

1895. január 5-én, szombaton parancsot kaptam, hogy az elítelt Dreyfust a Chereche Midi-fogházból elhozzam egy katonai eskadronnal. A lefokozásnak reggeli 9 órakor kellett megtörténnie a katonai iskola egyik udvarán.

Mi reggeli 7 óra 15 perczkor indultunk utnak és reggeli 7 óra 47 perczkor érkeztünk a fogházhoz. Az adjutáns irodáját jelölték ki oly célból, hogy a procedura megkezdéseig ott internáljam a foglyot.

Azután *Lebrun-Renaud* nagy bőbeszédűséggel mondja el a részleteit azoknak a nyilatkozatoknak, melyeket Dreyfus tett s a melyek a pör eddigi tárgyalásából ismeretesek.

Mikor ezzel elkészül az elnök, megkérdezi tőle, hogy Dreyfus nyilatkozatáról miért nem tett említést mindjárt akkor *Casimir Périer*-nek, a köztársaság akkori elnökének?

Lebrun-Renaud azt feleli, hogy erre nem kapott rendeletet. És nem is hagyták meg neki, hogy Dreyfus nyilatkozatairól reporton tegyen jelentést.

Labori: Miért tépte el a jegyzőkönyvet? Miért ezt éppen a efontosabb pillanatban?

Lebrun Renaud: Ez személyes ügy, melyre nem tartozom felelni. Egyáltalán nem tudom, mért tartogattam volna oly sokáig!

Dreyfus rendkívül izgatottan felel: *Lebrun Renaud*! Főntartom régi valamásomnak minden egyes szavát, szavaimnak megváltoztatása olyan eljárás, melyen minden tisztességes embernek meg kell botránkoznia.

Anthoine kapitány hivatkozik *Dattel* valamására, mely ugy hangzik mint *Lebruné*.

Guérin a következő tanu s kijelenti, hogy *Lebrun Dreyfus* lefokozása után beszámolt neki, hogy Dreyfus beismerte az árulást.

Dreyfus a tanupadjáról lelépő *Guérin* ezredesre mérges pillantásokat vetett, ez azonban *Dreyfust* lenézve távozott.

Páris, augusztus 30. Több lap szerint a tárgyalást szeptember 7-ig befejezik. A *Zola* és *Aurora*-féle per tárgyalása november 10-23-án fog végbemenni.

A naczionalista lapok gyűjtést indítottak egy *Henrynek* emelendő szoborra.

Páris, augusztus 31. 125 képviselő beadványt irt alá, melyben a képviselőház elnökségét felszólítják, hogy hívja egybe a kamarát.

Páris, augusztus 30. Az éjszaka a Rue Chabrol táján nyugodtan telt el. *Guérin* mint rendesen, hajnalban körüljárt a háztetőn. Az éjszaka folyamán egy kis incidens is történt a *Guérinék* kapuja előtt. A rendőrség letartóztatott három részeg embert, a kik ezt kiáltozták: Éljen *Guérin*! Le a zsidókkal!

TAVIRATOK.

Zichy Gábor gróf †.

Budapest, aug. 31. (Saját. tud. táv.) *Zichy Gábor* gróf főrendiházi tag elhunyt Várpalotán (Veszprém m.)

Ne menjünk Párisba!

Budapest, aug. 31. (Saját tud. táv.) Az angol gyárakban mint Londonból írják, mozgalom indult meg, hogy ne vegyenek részt a párisi világkiállításon, a Dreyfus ügy miatt. Newyorkban a szenátus készül ugyanezen okból hasonló indítványt tenni.

Zichy Jenő és a Dreyfus-ügy.

Budapest, aug. 31. (Saj. tud. táv.) A *Labori* elleni merénylet után *Zichy Jenő* gróf hosszabb táviratban üdvözölte a megsebesültet, kiemelve táviratában, hogy e merénylet bemocskolja Franciaországot. *Labori* szintén táviratban köszöntö meg *Zichy Jenő* gróf udvariasságát.

Szerelmem a halálig.

Budapest, aug. 31. (Saj. tud. táv.) *Somogyi Antal* fiatal magántisztviselő a ruggyanta-gyárban, megismerkedett a vásárcsarnokban egy kofa leányával, *Győri Juliánával*, ki kétes hire miatt rendőri felügyelet alatt volt. A fiatal ember magához vette a leányt s annyira szerelmes lett belé, hogy feleségül akarta venni.

Atyja, amidőn értesült fia esztelen tervéről, felsietett Balaton-Boglárról a fővárosba s felvilágosította mindenről fiát. A fiatal ember a hallottakon kétségbeesett s mialatt a leányt egy pohár vizért küldte, agyonlőtte magát.

A csehországi hadgyakorlatok.

Reichstadt, aug. 31. Ő felsége kíséretével és a hadgyakorlatok fővezetőségével reggel 7 órakor kilovagolt a hadgyakorlatokra. Az idő gyönyörű.

Reichstadtból távirják: Ő Felségét a tegnapi utnak nagy fáradaimai éppen nem viselték meg. A küldöttségek irányában, a melyeket az uralkodó tegnap fogadott, oly kegyes érdeklődést és leereszkedést tanusított, hogy az eredetileg csupán egy órára megállapított fogadási batáridő közel harmadfél órára nyult. Ma reggel 7 órakor Ő felsége, a ki kitűnő színben van, Westort nevű gyönyörű barna angol lovára ült és Rainer főherceg társaságában báró Beck tábornagygyal, a vezérkar főnökével a hadgyakorlati fővezetőséggel, 10 külföldi katonai attaséval és nagyszámu fényes kíséretével kilovagolt a kastély kapuján és első sorban az Izrael-hegy magaslataira ment és onnan fogja kíséretével az első ütközetek fejlődését szemmel tartani.

A mai napon mind a két fél parancsnoka megtette a felvilágosító szolgálat tekintetében szükséges rendelkezéseket. A távolabbi felvilágosító szolgálat céljaira a 8. hadtestnek a 7. dragonos ezred, a 9. hadtestnek a 8. dragonos ezred áll rendelkezésére, mindegyik ezred hat lovas századdal, az utász szakaszokkal és egy-egy nyolcz lovasból álló, teljesen felszerelt táviró-örsszel. Ezenkívül ugyane szolgálatra használják a csapat-hadosztályokhoz beosztott hadosztály-lovaságot is. A 7. számú dragonos ezrednek az volt a parancs, hogy reggel 7 órakor induljon Rohderfelből Brennen át Niemes felé és innen egy-egy hirszolgálati osztályt Hühnerwasseren át Münheegrätzre illetőleg Wartenberg-Oschitzon át Böhmisch-Aichaba. Egy hirszolgálati osztálynak Neugartenől Hirschbergen át Bakov felé kellett vonulnia. A hadosztály-lovaságoknak megparancsolták, hogy gyorsan előre törtessenek és a brenn-sandani vonalon foglalják el a Palzen folyó átjáróit. A 8. dragonos-ezredet hadtestparancsnoksága reggel 6 órakor Köllitzről Niemes Reichstadton át a 296. magassági pont felé küldötte, hogy ott készenlétbe helyezkedjék. Ennek az ezrednek a wartenberg—haida—böhmisch—kammitzi vonalig északra és a dauba—auscha—wernstadti vonalig délre eső területet felderíteni. Kiküldettek különösen: egy lovaszázad Böhmisch-Leipaba azzal a parancsossal, hogy a wolfthal-strausswitzi vonalon a polzeni hidakat foglalja el és vegye védelmébe, előőrsek voltak küldendők a steinschöna-közeli vonalra; egy lovaszázadot a brenni átjáró elfoglalására rendeltek ki, hogy innen egyuttal wolfthalobrennig létező többi polzeni átjárókat is kísérje figyelemmel. A 29. gyaloghadosztály 2 századból és 4 lovaszázadból álló hirszolgálati osztályt kummemerén át a brenni átjáróhoz küldött egy másik hirszolgálati osztályt, a mely egy századból és fél lovaszázadból állott, Habsteinba küldött hadvédnak.

A pestis.

Oporto, aug. 31. Ma egy pestises megbetegedés és egy haláleset fordult elő. Különböleg egyesületek igazgatóságai ma délután gyűlést tartottak és elhatározták,

hogy a miniszterelnököt táviratilag megkérlik, hogy az egészségügyi rendszabályokat úgy léptesse életbe, hogy ne ártsanak az ipar és a kereskedelem érdekeinek.

Páris, aug. 31. A Havas-ügynökségnek azt jelentik Tangerből, hogy a szultán Mogador-szigetet átengedte a diplomáciai testületnek a végre, hogy ott kórházat építtessen, de az egészségügyi tanácsnak, a mely ott barakkokat akart állítani, megtiltotta, hogy a szigetre menjen. A diplomáciai testület e miatt nagyon neheztel. (Magy. Távir. Ir.)

Katholikus kongresszus Spanyolországban.

Madrid, aug. 31. A burgosi kath. kongresszus ma kezdte meg tanácskozásait. Az ünnepi megnyitó ülés nagyon látogatott volt. (M. T. I.)

A san-domingói forradalom.

Páris, aug. 31. A Havas-ügynökségnek azt jelentik Cap Haitienből, hogy Santiagó és Puerto Plata tartományok Jimenest ideiglenes elnökké kiáltották ki. (Magy. Táv. Iroda.)

A karlisták.

Madrid, aug. 31. A kormány helyesli Guipozcoa prefektusának a tolosai eseményekkel szemben tanusított magatartását. Szükség esetén katonaságot küldenek oda a rend fenntartására. Hivatalos jelentések szerint Don Carlos még Velenczében van. A karlisták agitációjáról szóló híreket hivatalosan megczáfolják. (Magy. Táv. Iroda.)

Transzvál.

Pretória, aug. 31. Greene angol diplomáciai ügyvivő ma átadta Reitz miniszternek Chamberlain választát a transzváli kormányának a vegyes bizottságokra vonatkozó ellenjavaslataira. Greene egy óra hosszat tanácskozott Reitzczal. Később a kormány és a végrehajtótanács tanácskozott Chamberlain választáról. (Magy. Táv. Ir.)

Pretória, aug. 31. Hir szerint Chamberlain távirata azt ajánlja, hogy fokvárosban újra konferenciát tartsanak és ott vitassák meg a jövődöbeli bonyodalmak rendezésére Transzvál részéről javasolt választott bíróság kiküldését és rendezzék az összes még vitás kérdéseket. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Zárlat alól feloldott község. Élesd községben jó idő óta pusztított a sertésvész. **Csányi** Imre állami állatorvos jelentése szerint a vész már teljesen megszűnt s a kellő fertőtlenítést is eszközöltették. Biharvármegye alispánja értesítette Nagyvárad városát, hogy Élesd község a zárlat alól feloldatott s így a sertés forgalom a községgel szabad.

Az árpavetés egyik leggyakoribb gyomjának kipusztítása.

Az elmúlt esztendőben több oldalról hangzott a panasz, hogy az árpavetésekben egy kiálhatatlan gyom lépett fel s oly mértékben hatalmasodott el, hogy kipusztítására gondolni

is alig lehetett. Szakemberek vizsgálatai alapján kiderült, hogy a gyom nem egyéb, mint a közönséges vadzab, melynek az a tulajdonsága, hogy igen nagy ellenálló képességgel bír, szívós természetű s gyökerének legkisebb részeivel is új életre képes ébredni, magvát a szél könnyen felkapja, magával viszi, más helyütt lerakja s ezzel az egyébként gondosan ápolt s kezelt földeket is elgyomosítja s miután csiraképességét is huzamosab ideig képes megőrizni, egyszerre nagy számban tör elé ott, hol kedvező viszonyok közé kerülve, életműködését zavartalanul folytathatja.

A kultúra e hatalmas ellenségével szemben meg is indították gazdáink a harcot, de eredménytelenül, elannyira, hogy a tett védekezési eljárások daczára is némely helyen oly mértékben szaporodott el e gyom, hogy ma már nagyobb mennyiségben aratják le azt, mint magát az árpát. E jelenségből kifolyólag időszerűnek véljük a vadzab fellépése elleni védekezési eljárást, egy kiváló gyakorlati gazdánk által követett praxis alapján a következőkben közzé tenni: Fődolog először is a tiszta vetőmag használata, a mit igen könnyen nyerhetünk azáltal, hogy árpánkat egy jó szelelő rostával megtisztítjuk. Egyszeri rostálás azonban nem lévén elegendő, azt mindaddig ismételjük, míg az árpa a vadzabtól teljesen ment lesz.

Egy további tényező a talajnak jó kultúrára való hozása, istállótrágya, műtrágya és okszerű művelés segélyével. Ez utóbbit illetőleg leghelyesebb az elővetemény tarlójának idejekorán és csekélyen eszközölt feltörése azért, mert ezzel a korai érésű vadzabnak már elhullajtott magvait oly helyzetbe hozzuk, hogy azok gyors csirázásnak és fejlődésnek indulhatnak s az egy két hó mulva adandó mélyebb szántásnak áldozatául eshetnek. Az ily módon kétszer megszántott talajt egy korai fejlődésű takarmánynövénynek, pl. biborherének magvával vetjük be, mely még május hó folyamán kasza alá kerül s ezáltal lehetővé teszi a földnek e hónapbani megszántását s azt, hogy az folytatólag ugarművelés által, többszöri szántásban részesülvén, a gyomoktól mentté tétetik.

Ez eljárást rendszeresen alkalmazva s szomszéd birtokosainkat is annak követésére buzdítva, teljesen megmenekülhetünk a vadzabtól.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, augusztus 31.

Az irányzat szilárd.

Osztrák hitel	829.—
Magyar hitel	469.—
Allamvasut	763.—
Rimamurányi	544.—
Magyar jelzálog	244.50
Salgótarjáni	331.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Délivasut	65.08

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. augusztus 31-én

Magyar aranyjárdék 4%	118.87
Magyar koronajárdék	96.10
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	120.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	100.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	37.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	99.75
Horváth-szlavón földtehermentési kötvény	96.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	161.50
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	139.50
Osztrák járadék papirban	100.—
Osztrák járadék ezüstben	100.—
Osztrák járadék aranyban	118.—
Osztrák korona járadék	99.75
Osztrák államsorsjegyek	137.50
Osztrák magyar bankrészevény	9.50
Magyar hitelbankrészevény	392.—
Osztrák hitelintézeti részevény	386.—
Párisi vista	353.25
20 frankos arany (Napoleon'or)	9.56
Németbirodalmi márka	58.90
London vista	120.70
20 márkás arany	11.76

Bérlet csere!

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Evadbérlet 119. szám. Kisbérlet 119. szám.
(Páratlan sz.) (Páratlan sz.)

Ma pénteken, szeptember hó 1-én,
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

A szerelem bolondjai.

Színmű 4 felvonásban. Irták: Barriér és Thiboust.
Fordította: Teleki Miklós.

SZEMÉLYEK:

Fugeres André	Bihari Ákos
Guibert Jakab	Vendrei F.
Limours György, gróf	Tompa K.
Celves Richárd, testőrkapitány	Bónis Lajos.
Mezeray, herceg	Kassai K.
Hippolite, Guibert unokaöccse	Heltai N.
Verveida, marquis	Leővey Leo.
Trancheterre Henri, vidéki nemes	Iványi A.
Puitjallon	Vágó Béla.
Helena, Verveida marquis neje	I. Vásárhelyi V.
Menioles, báróné	Horváth Paula

Történik a három első felvonás Limours grófnál, a negyedik Ronzoff grófnénál. Idő: jelenkor.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 8 forint. Támlásszék I—VIII. sor 1 forint. IX—XI sor 80 krajczár. Zártszék I., II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár. földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szombaton, szeptember 2-án

F A U S T.

Nagy opera 5 felvonásban.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1233/1899 szám.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a nagyvárad-vidéki kir. járásbiróságnak 1899. évi V. 704/1 sz. végzése folytán dr. Lázár Aurél nagyvárad lakos felperes részére Barna Péter és Luka Péter pelbárhidai lakos alperesek ellen 240 frt követelés jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 794 frtra becsült ingóságokra a nagyvárad-vidéki kir. járásbiróság 1899. évi V. 704/2 sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Pelbárhida községben alperesek lakásán leendő megtartása határidőül 1899. szeptember hó 5-ik napján délelőtt 9 órájára kintüztetik, a mikor a bíróság lefoglalt sertések, hombár, rosta, szekér, lovak, buza, kétszeres és bükkönyös zab, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelenségeiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldött írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

Kelt Nagyváradon, 1899. augusztus 21.

Bosnyák Gergely,
kir. bírósági végrehajtó.

Legolcsóbb bevásárlás!

Uj festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBAFESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes, firnisz butor és kocsi-lackok.

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ ECSETEK

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár szoba-padló-lackokban, 5-féle színben, egy 1 kilós doboz ára 75 kr. Spiritusz szobapadló-lackok citromsárga, narancssárga és ockersárga színekben, a melyek befestés után 1 óra alatt tökéletesen megszáradnak 1 kiló üvegben 1 frt.

Denaturált szesz kapható legolcsóbb árban.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

Figyelmeztetés! Az üzlet nem a Szent László piac-téren hanem Nagy Teleky-utca

532. sz. a. van, a Biharmegyei Kereskedelmi Banktól a második ház.

167 35-50

Legolcsóbb bevásárlás!

Legolcsóbb bevásárlás!

Fényképezési műterem áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

fényképezési műtermemet

a főútczai Karaguly-házból

a régi reáliskola épületébe

(a Szent László templommal szemben)

helyeztem át, hol műtermemet a legkényesebb igényeknek is megfelelően egészen ujonnan rendeztem be s azon kellemes helyzetben vagyok, hogy chromo, aquarell, platinotípió képeket vizittól egész életnagyságig, művészi kivitelben állithatok elő.

Kocsival a műterem bejáratáig hajtható.

A n. é. közönség kegyes pártfogásáért esdve, maradtam

alázatos szolgája:

LOJANEK JÁNOS

fényképező.

113. 7-10

Csemege-szöllő és körte

Gőzerőre berendezett

Kávépörkölt

naponkint friss pörkölt, a legfinomabb vegyítékek: olcsóbb és célszerűbb az otthoni pörkölténél

Java-, mocca- és szurinum vegyíték	1 kiló 2 frt 20 kr
Java-, mocca- és cuba	1 » 2 frt — »
Java-, mocca- és portorico	1 » 1 » 90 »
Java- és portorico	1 » 1 » 80 »
Portorico és szantos	1 » 1 » 60 »
Maroccai darált kávé	1 » 1 » 48 »

Nyers kávék 1 frt 10 krtól 2 frt 24 krig

kapható

Kádár János fűszer-, bor-, és csemege kereskedésében

Nagyváradon.

228. 1-2.

Fő-üzlet: Bémer-tér a
veres-kereszthez

Telefon.

Bodega és Tejsarnok:
Áldás-utca

Naponta friss édes tejből készült vaj.

Naponta friss édes tejből készült vaj.